

Lublin, 4 lipca 2019

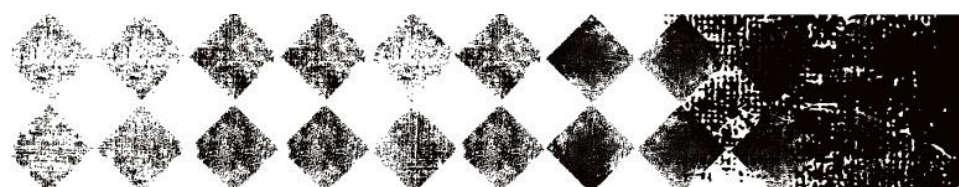
Badanie „Wpływ festiwalu plenerowych na rozwój społeczno-gospodarczy Lublina”*

Podczas Carnavali Sztukmistrzów 2017 (27-30 lipca) pracownicy naukowcy Instytutu Socjologii UMCS, dr hab. Marcin Lipowski oraz dr Aleksandra Kołtun i dr Ilona Bondos w ramach współpracy z Urzędem Miasta Lublin, jako organizatorem imprezy zaprojektowali i przeprowadzili badanie ilościowe pod tytułem „Wpływ festiwalu plenerowych na rozwój społeczno-gospodarczy Lublina”.

Badanie przeprowadzono na uczestnikach odbywającego się w tym okresie Carnavali Sztukmistrzów, metodą sondażu pośredniego – ankiety bezpośredniej rozdawanej respondentom w wersji papierowej. Badania prowadzone były przez ankierów we wszystkich dniach odbywania się festiwalu (czwartek – niedziela), w różnych miejscach oraz wśród różnych publiczności. Badano zarówno osoby uczestniczące w wydarzeniach skierowanych typowo do dzieci, otwartych pokazów na terenie miasta, jak i uczestników wydarzeń biletowanych. Analizie poddano 390 ankiet, wypełnionych przez osoby powyżej 16 roku życia.

Wnioski z badania

Z badania wynika, że przeciętny wiek uczestnika Carnavali Sztukmistrzów wynosi 35 lat. Najwięcej uczestników wydarzenia, bo aż 50 % to osoby z tak zwanego pokolenia Y (urodzone w latach 1981-1997) mające w momencie badania od 20 do 36 lat. Spośród uczestników Carnavali Sztukmistrzów 57% mieszka na stałe w Lublinie, 43% poza Lublinem. Powodem uczestniczenia w Carnavale Sztukmistrzów są najczęściej zachęcające informacje i doniesienia medialne na temat festiwalu. Jako źródło informacji o Carnavale badane osoby najczęściej wskazały, że uczestniczą w nim od wielu lat i znają to wydarzenie lub informacje pozyskały z mediów oraz mediów społecznościowych. Badani najczęściej brali udział w dwóch dniach Carnavali. 66% osób brało udział we wcześniejszych edycjach Carnavali Sztukmistrzów. Osoby biorące udział w wydarzeniu zwykle częściej uczestniczą w nim z rodziną. To za co najbardziej cenią festiwal to atmosfera panująca podczas wydarzenia. W ocenie badanych Carnavali Sztukmistrzów dowodzi, że w Lublinie można atrakcyjnie spędzić czas. 90,2% ankietowanych zadeklarowało chęć ponownego uczestnictwa w imprezie. Dla 67 % przyjezdnych Carnavali Sztukmistrzów był powodem dla którego odwiedzili Lublin. Przeciętne wydatki jednej osoby w trakcie Carnavali wyniosły 144 zł, a całkowite wszystkich uczestników ok. 29 mln zł. Osoby spoza Lublina biorące udział w Carnavale przyjeżdżają najczęściej na dłużej niż trzy dni, wydają w związku ze swoim pobytem w mieście średnio 358 zł, a łącznie daje to kwotę ponad 30 mln. zł. Carnavali Sztukmistrzów jest najlepiej oceniany ze względu na atmosferę oraz ogólne odczucia związane z uczestnictwem w festiwalu. Najwyższą ocenę wydarzeniu wystawiły aż dwie na trzy badane osoby. **99,5% osób biorących udział w badaniu rekomendowałoby udział w wydarzeniu.** Swoją podróż w Lublinie związaną z Carnavalem Sztukmistrzów osoby niemieszkające na stałe w Lublinie najczęściej oceniły bardzo dobrze (49,4%), a nawet jako fantastyczny (36,0%), dobrze kolejne 13,4%. **Blisko 93% takich osób zamierza w przyszłości ponownie odwiedzić Lublin.**

Powód uczestnictwa

Wśród powodów uczestnictwa w Carnavale Sztukmistrzów respondenci najczęściej wskazywali następujące odpowiedzi (uwaga: każdy respondent mógł wskazać maksymalnie trzy powody):

1. Informacje o Carnavale Sztukmistrzów wydały mi się zachęcające – 47,7%;

2. Lubię festiwale plenerowe – 46,9%;

3. Przyszedłem/łam na konkretne wydarzenie / konkretnego artystę – 11,0%;

4. Znajomi mnie zaprosili – 20,0%;

5. Słyszałem, że to atrakcyjna impreza – 38,7%;

6. Jestem tu przypadkowo – 4,4%.

W stosunku do festiwalu Inne Brzmienia częściej jako powód uczestnictwa w Carnavale wskazywane było to, że informacje o wydarzeniu były zachęcające oraz, że osoby badane słyszały, że to atrakcyjna impreza. Respondenci rzadziej wskazywali na zaproszenie ze strony, przyjsię na konkretnego artystę lub przypadkowe trafienie na teren festiwalu.

W przypadku osób spoza Lublina częściej twierdziły one, że informacje o festiwalu były zachęcające (53,0%); częściej słyszały, że to atrakcyjna impreza (40,5%) lub zaprosili je znajomi (26,2%). Może to dowodzić dużej świadomości istnienia oraz atrakcyjności wydarzenia wśród osób niemieszkających na stałe w Lublinie.

Wśród innych wskazań powodów uczestnictwa w Carnavale pojawiają się najczęściej te dotyczące ponownego udziału w wydarzeniu i pozytywnych doświadczeń z lat poprzednich.

- Jestem co roku. Świetna impreza. [kobieta, 28 lat, miejsce zamieszkania Lublin]
- Zawsze uczestniczę w Carnavale Sztukmistrzów od samego początku. Uwielbiam, znam imprezę od 10 lat. [kobieta, 53 lata, miejsce zamieszkania Lublin]
- Byłam w zeszłym roku i chciałam być znowu. [kobieta, 34 lata, miejsce zamieszkania Gdańsk]
- Wśród innych wypowiedzi pojawiają się takie, które wskazują na źródła informacji o wydarzeniu, które spowodowały przyjazd do Lublina.
- Przyjeżdżam od 6 lat, a po raz pierwszy dowiedziałam się z artykułu w gazecie National Geographic. [kobieta, 46 lat, miejsce zamieszkania Poznań]
- My wife saw advertisement in internet and we decide to have some fun on weekend. [mężczyzna, 28 lat, miejsce zamieszkania Ukraina]

Z wypowiedzi respondentów można wnioskować o pewnej marce Carnawalu Sztukmistrzów. Informacje o festiwalu docierają do wielu osób i są powodem w uczestniczenia w nim. Zarazem, wielu uczestników, w tym także spoza Lublina, wskazuje na coroczny udział w wydarzeniu.

Źródła informacji

W odpowiedzi na pytanie o źródła pozyskiwania informacji o Carnavale Sztukmistrzów największy odsetek badanych (33,8%) deklarował, że uczestniczy w festiwalu od wielu lat. Jeżeli już respondenci korzystają z informacji, to najczęściej wskazywano Facebooka (32,8%), a następnie: informacje od rodziny, znajomych – 28,7%, inne strony internetowe – 14,9%, plakat, billboard – 24,1%, radio, telewizję – 11,8%, program, folder z programem – 5,9%, gazetę papierową – 2,8%, informację turystyczną, przewodnika, hotel – 0,8%, e-mail od Warsztatów Kultury – 0,8%.

Uczestnicy Carnawalu Sztukmistrzów częściej czerpią informacje z billboardu lub plakatu oraz radia i telewizji niż ma to miejsce w przypadku pozostałych badanych festiwali. Może to świadczyć o szerszej zakrojonym i skutecznym promowaniu wydarzenia lub docieraniu do odbiorcy z informacją przez te kanały. Osoby spoza Lublina częściej od lublinian czerpią informacje

o Carnavale od rodziny lub znajomych (44%), oraz z niektórych mediów i reklamy (plakaty, bilbordy 20%). Osoby takie rzadziej też uczestniczą w festiwalu od wielu lat (22%).

Respondentów poproszono o podanie trzech dowolnych skojarzeń z Carnavalem Sztukmistrzów. Festiwal najczęściej kojarzy się publiczności z: zabawą, atrakcjami rozrywką – cyrkiem, nowym cyrkiem – linami, linoskoczkami – pokazami występami, przedstawieniem oraz tłumem, tłokiem.

Sposób spędzania Carnawalu Sztukmistrzów

Z deklaracji badanych osób wynika, że najwięcej uczestników Carnawalu Sztukmistrzów bierze udział w dwóch dniach wydarzenia, takich odpowiedzi udzieliło 30,1% badanych. Znaczący odsetek osób w każdym dniu trwania Carnawalu wskazuje na atrakcyjność wydarzenia zarówno dla osób uczestniczących w nim tylko jeden dzień, jak i takich, które planują uczestniczyć we wszystkich dniach występów.

Badane osoby zamierzały uczestniczyć w kilku wybranych wydarzeniach Carnawalu (48,8%), choć bardzo często deklarują też, że nie mają sprecyzowanych planów (41,3%). Zdecydowanie rzadziej udzielają odpowiedzi „nie wiem” (7,6%) lub biorą udział tylko w jednym wydarzeniu Carnawalu – 2,3% osób. Osoby spoza Lublina nieco częściej od lublinian planują swój udział w kilku wybranych wydarzeniach; robi tak 53% przyjezdnych.

Aż 65,6% respondentów uczestniczyło już we wcześniejszych edycjach Carnawalu Sztukmistrzów, zaś dla 34,4% był to pierwszy raz. Nieco rzadziej udział w wydarzeniu w poprzednich latach deklarowały osoby przyjezdne (42,8%). Po raz pierwszy wzięło w nim udział 52,8% badanych mieszkających na stałe poza Lublinem. Olbrzymi odsetek – 79,5% badanych – uczestniczących w wydarzeniu wcześniej brało udział w Carnavale w roku 2016. Dane te pokazują duży odsetek stałej, lojalnej publiczności biorącej udział rokrocznie w Carnavale Sztukmistrzów.

Carnaval Sztukmistrzów jest wydarzeniem, w którym najczęściej uczestniczy się w gronie rodziny. Nieco mniejszy odsetek deklaruje udział w Carnavale ze znajomymi, a już znacznie mniejszy odsetek wskazuje, że obserwuje wydarzenia z partnerem / partnerką. Wskazania te są bardzo zbliżone dla osób z Lublina i zamieszkujących na stałe poza miastem.

Uczestnicy Carnawalu docierali na wydarzenie najczęściej samochodem 45,4%, komunikacją miejską w Lublinie – 25,6% lub pieszo – 25,6%. Wśród innych odpowiedzi pojawiły się wskazania komunikacji autobusowej międzymiastowej oraz PKP. Osoby spoza Lublina zdecydowanie częściej na Carnaval dotarły samochodem – 57,1%, a rzadziej komunikacją miejską (16,1%).

Ocena Carnawalu Sztukmistrzów

Carnaval Sztukmistrzów jest najlepiej oceniany ze względu na atmosferę oraz ogólne odczucia związane z uczestnictwem w festiwalu. Najwyższą ocenę wydarzeniu wystawiły aż dwie na trzy badane osoby. Warto jednak podkreślić, że w prawie wszystkich wymiarach co najmniej połowa badanych oceniła Carnaval Sztukmistrzów bardzo dobrze. Nieco gorzej, ale również najczęściej dobrze lub bardzo dobrze, zostało ocenione zachowanie innych uczestników Carnawalu. Szczegółowe oceny badanych poszczególnych elementów festiwalu prezentuje tabela 5.

Ogólne odczucia związane z uczestnictwem w Carnavale są dla 66,5% osób bardzo dobre. Trudno powiedzieć, z czego wynikają nieco niższe oceny zachowania innych uczestników. Prawdopodobne jest to, że konieczność obserwacji wielu wydarzeń odbywających się na ulicach z poziomu ulicy powoduje konieczność rywalizacji o lepsze miejsce do oglądania przedstawień ulicznych. Oceny osób spoza Lublina w większości stwierdzeń są nieco gorsze od ocen mieszkańców miasta

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń oceniających wpływ Carnawalu Sztukmistrzów na rozwój społeczno-gospodarczy Lublina.

W ocenie respondentów Carnawal Sztukmistrzów:

- **pokazuje, że w Lublinie dzieje się dużo ciekawych rzeczy;**
 - **poprawia wizerunek Lublina w Polsce;**
 - **sprawia, że mieszkańcy są / mogą być dumni z Lublina;**
 - **wyróżnia Lublin spośród innych miast w Polsce.**
- oraz udział w Carnavale jest przyjemną formą spędzania czasu.**

Uczestnicy Carnawalu zdecydowanie zgadzają się ze wszystkimi przytoczonymi stwierdzeniami. W nieco mniejszym stopniu udział w Carnavale rozwija zainteresowania uczestników oraz oceniający wskazują, że uczestniczą w wydarzeniach, w których normalnie nie wzięliby udziału. Wnioski z tych ocen mogą dawać podstawy do wnioskowania, że Carnawal Sztukmistrzów utrwalił się już w świadomości badanych osób, jest kojarzony z konkretnym miejscem – Lublinem i wyróżnia miasto na tle innych wydarzeń kulturalnych w Polsce.

Carnawal Sztukmistrzów rozbudził ciekawość mieszkańców miasta

Oceny osób z Lublina i niemieszkających na co dzień w mieście istotnie statystycznie różniły się tylko w przypadku dwóch stwierdzeń: „Dzięki Carnawalowi Sztukmistrzów uczestniczę w wydarzeniach, w których normalnie nie wzięlbym / wzięłabym udziału” oraz „Dzięki Carnawalowi Sztukmistrzów wizerunek Lublina w Polsce jest lepszy”. W obu przypadkach osoby z Lublina bardziej od osób z zewnątrz zgadzają się ze wskazanymi stwierdzeniami. W pierwszym analizowanym problemie wydaje się to naturalne, ponieważ osoby przyjeżdżające na Carnawal z Polski muszą w większym stopniu interesować się cyrkiem i teatrem ulicznym, żeby przyjechać specjalnie na to wydarzenie. W drugim stwierdzeniu wytłumaczeniem może być większa świadomość rangi wydarzenia wśród mieszkańców miasta, którzy uczestniczą w festiwalu bardziej regularnie niż osoby z zewnątrz, częściej biorące w nim udział pierwszy raz.

Respondenci zgłosili wiele uwag w odpowiedzi na jedno z pytań otwartych. Uwagi, czy raczej spostrzeżenia, w wielu wypadkach mają charakter pozytywnych ocen, wartościowania, względnie długich wypowiedzi, z których autorzy raportu są w stanie wybrać tylko część. Przykładowe uwagi badanych osób są następujące:

- Nie mam uwag. Ogromne wrażenie zrobiło na mnie przedstawienie „Powrót Sztukmistrza”. Szkoda, że można oglądać je tylko pierwszego dnia festiwalu, ponieważ artyści prezentują ponadprzeciętny talent. Uważam, że jest to najlepsze przedstawienie. [kobieta, 37 lat, miejsce zamieszkania Lublin]
- Brak uwag. Wspaniała atmosfera tak, jak w latach ubiegłych 😊. [kobieta 43 lata, miejsce zamieszkania Lublin]
- Atrakcyjny, ciekawy, zachęcający, by przyjść w następnym roku. [kobieta, 47 lat, miejsce zamieszkania Lublin]
- A very beautiful way to discover Poland. [kobieta, 30 lat, Francja]

Wśród uwag odnoszących się do aspektów organizacyjnych wydarzenia wskazywano najczęściej na sposób organizacji ulicznych występów, problemy ze zbyt dużą liczbą widzów. Z wypowiedzi respondentów wynikają pewne typowe uwagi. Podstawowa dotyczy słabej widoczności przedstawień ulicznych, co wynika z odbywania się wydarzeń na poziomie ulicy i/lub braku

zastosowania się publiczności do zaleceń siadania na chodnikach. Oczywiście należy mieć na uwadze, że uwagi te wynikają z sukcesu frekwencyjnego wydarzenia.

Przyjadą ponownie

Efektom pozytywnych opinii o Carnavalu są deklaracje wzięcia udziału w wydarzeniu w przyszłym roku. Blisko połowa badanych 48,6% deklaruje zdecydowaną chęć udziału w Carnavalu Sztukmistrzów w roku 2018 (spośród osób spoza Lublina – 42,2%), 41,6% potwierdza to z nieco mniejszą pewnością (spoza Lublina – 39,8%). Wskaźniki te można uznać za bardzo wysokie, gdyż w całej populacji ponad 90% badanych wskazuje, że weźmie udział w Carnavalu za rok. Skłonność ta najsilniej powiązana jest z oceną atrakcyjności programu festiwalu.

Im lepsze ogólne odczucia związane z Carnavalem, tym większa skłonność do polecania go znajomym. Aż 81,3% osób na pewno poleciłaby Carnaval swoim znajomym (dla osób spoza Lublina wskaźnik ten jest niższy i wynosi 80,7%), tylko nieco ponad 18,2% zrobiłaby to z mniejszą pewnością (spoza Lublina – blisko 19,3%). **Oznacza to, że 99,5% osób biorących udział w badaniu rekomendowałoby udział w wydarzeniu.**

Badane osoby podczas festiwalu Carnavalu Sztukmistrzów zapytano o to, czy uczestniczyły w przeszłości w innych festiwalach plenerowych organizowanych przez Warsztaty Kultury. Ok. 67% uczestniczyło w Nocy Kultury, 25,6% – w festiwalu Inne Brzmienia, a 56,7% – w Jarmarku Jagiellońskim. Niższe odsetki wskazań dotyczą osób niemieszkających na stałe w Lublinie. W Nocy Kultury brało udział 40,5% z nich, w festiwalu Inne Brzmienia – 11,0%, a Jarmarku Jagiellońskim – 32,0%.

Wpływ Carnavalu Sztukmistrzów na rozwój gospodarczy Lublina

Carnaval Sztukmistrzów jest największym festiwalem plenerowym odbywającym się w Lublinie, który jest szeroko promowany w Polsce. Dzięki niemu do miasta przyjeżdżają osoby, które w innym wypadku mogłyby tego nie zrobić. Wiąże się to z wydatkami tych osób nie tylko w trakcie festiwalu, ale również tworzeniem dodatkowego popytu na szeroko rozumiane usługi związane z turystyką. **Szacunki liczby osób uczestniczących w Carnavalu wskazują na 200 tys. osób, a jeśli z tej grupy 43% nie mieszka na stałe w Lublinie oznacza to, że w dniach wydarzenia przyjeżdża do miasta 86 tys. osób.**

W badanej próbie 168 respondentów to osoby zamieszkujące na stałe poza Lublinem. Spośród takich osób udział w Carnavale jako powód przyjazdu do Lublina wskazuje 67% osób.

Osoby niemieszkające w Lublinie docierają do miasta najczęściej własnym samochodem – 63,7%, następnie autobusem / busem – 18,5%, pociągiem 7,7%. Blisko 6% deklarowało dotarcie do miasta samolotem. Najczęściej osoby takie podróżują z rodziną 38,1% lub z osobą towarzyszącą – 33,9%. Nieco ponad 14% przyjeżdżających na festiwal to osoby podróżujące samotnie. Rzadko badani deklarują zorganizowany przyjazd, np. z wycieczką (3,6% respondentów spoza Lublina biorących udział w Carnavale Sztukmistrzów).

Ile wydają podczas Carnavalu Sztukmistrzów

Wszyscy respondenci proszeni byli o deklaracje dotyczące planowanych wydatków w trakcie Carnavalu. W roku 2017 wydarzenie trwało 4 dni – od czwartku do niedzieli. Spośród 390 respondentów, 284 osób (ok. 73%) odpowiedziało na to pytanie. Średnie wskazywane wydatki w

związku z udziałem w Carnavale Sztukmistrzów wyniosły 144 zł; najczęściej badani wskazywali kwotę 100 zł, 25% uczestników zamierzało wydać nie więcej niż 50 zł, 25% nie mniej niż 150 zł. Poziom deklarowanych wydatków w trakcie Carnawalu Sztukmistrzów różnił się w zależności od grupy respondentów. W pokoleniu Z wyniósł średnio 55 zł, w pokoleniu Y – 125 zł, w pokoleniu X – 193 zł, a wśród przedstawicieli pokolenia Baby Boomers osiągnął średnio kwotę 166 zł. Najbardziej atrakcyjną ekonomicznie grupą osób przyjeżdżających na Carnaval jest więc grupa osób w wieku 37-52 lata.

Dane wskazują na istotne statystycznie różnice deklarowanych wydatków osób zamieszkujących w Lublinie i poza Lublinem. Deklarowane wydatki osób przyjeżdżających do miasta są blisko dwukrotnie wyższe niż te deklarowane przez lublinian. Z kolei wydatki obcokrajowców są wyższe o blisko 100 zł w stosunku do wydatków Polaków, ale różnice te nie są istotne statystycznie. Uwzględniając proporcje wydatków oraz zakładając, że w Carnavale bierze udział 200 tys. osób, spośród których 57% to osoby mieszkające w Lublinie, wydatki tej grupy wynoszą 11,7 mln zł w trakcie wydarzenia. Wydatki osób spoza Lublina są w tym samym czasie wyższe, ponieważ dla 86 tys. osób przyjeżdżających do miasta wynoszą 16,7 mln zł, w związku z pobytem w Lublinie osoby niemieszkające na stałe w mieście planują wydatki w wysokości średnio 358 zł. Daje to łączną kwotę blisko 30 milionów złotych.

Struktura wydatków

Osoby spoza Lublina zamierzały spędzić w Lublinie najczęściej więcej niż 3 dni (34,1%) lub 3 dni (22,8%). Jeden lub dwa dni deklaruje odpowiednio 22,8% i 20,4% badanych osób zamieszkujących na stałe poza miastem. Osoby pozostające w mieście zgłaszają popyt nie tylko na podstawowe usługi świadczone w trakcie festiwalu, ale także szereg innych produktów i usług, przyczyniając się do rozwoju miasta. Do usług tych należą według częstotliwości wskazań: restauracja – 75,0%, pub / bar – 56,0%, zakup artykułów spożywczych – 54,8%, komunikacja miejska – 30,4%, zakupy w centrum handlowym – 23,8%, wejściówki na płatne wydarzenia w ramach Carnawalu Sztukmistrzów – 19,0%, zakupy pamiątek z Lublina – 17,3%, muzeum – 15,5%, taxi – 14,3%, kino / teatr – 13,7%, wynajem noclegu / kwatery / apartamentu – 12,5%, wynajem pokoju w hotelu – 12,5%, klub – 10,1%, wejściówka na inne wydarzenie kulturalne – 8,9%, zwiedzanie z przewodnikiem – 6,5%, wynajem miejsca w schronisku / hostelu – 6,0%.

Swój pobyt w Lublinie związany z Carnavalem Sztukmistrzów osoby niemieszkające na stałe w Lublinie najczęściej oceniły bardzo dobrze (49,4%), a nawet jako fantastyczny (36,0%), dobrze kolejne 13,4%. **Blisko 93% takich osób zamierza w przyszłości ponownie odwiedzić Lublin.**

Najważniejsze informacje o projekcie badawczym

Tytuł projektu badawczego: Wpływ lubelskich festiwali plenerowych na rozwój gospodarczy i społeczny miasta

Cel badania: uzyskanie pogłębionego opisu sieci zależności i powiązań o charakterze gospodarczym i społecznym współtworzonych i wzmacnianych poprzez realizację plenerowych festiwali kulturalnych w Lublinie

Zakres badania: 4 największe cykliczne plenerowe festiwale kulturalne: Noc Kultury, Carnaval Sztukmistrzów, Wschód Kultury – Inne Brzmienia Art'n'Music Festiwal, Jarmark Jagielloński

Główny problem badawczy: wpływ plenerowych festiwali kulturalnych na rozwój gospodarczy i społeczny Lublina, w szczególności pod kątem funkcjonowania sieci zależności i wzajemnych powiązań współtworzonych przez festiwale plenerowe w Lublinie w czterech wymiarach:

- ekonomicznym,
- wizerunkowym,
- związanym z kapitałem społecznym,
- związanym z jakością przestrzeni.

Realizacja badania: Warsztaty Kultury w Lublinie we współpracy z Urzędem Miasta Lublin; dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego ma 2017 rok (program Rozwój sektorów kreatywnych)

Zespół badawczy: dr Aleksandra Kołtun (koordynacja całości działań, analizy jakościowe; dr hab. Marcin Lipowski (analizy ilościowe), dr Ilona Bondos (analizy ilościowe), mgr Andrzej Stawicki (analizy ilościowe), Mateusz Stępnia (pomoc w analizach i zbieraniu danych) oraz praktykanci, stażyści i wolontariusze – Paweł Banaszczyk, Aleksandra Bocian, Magdalena Galińska, Sylwia Golec, Anna Jałocha, Aleksandra Janiec, Marcin Jakubowski, Piotr Kalicki, Paulina Kalita, Blanka Konopka, Yana Mazhai, Michał Oniszko, Małgorzata Rębisz, Karolina Sobaszek, Dagmara Stępień, Anastazja Szuła, Aleksander Tarkowski, Grzegorz Zaleski, Kamil Zieliński, Wojciech Zirebiec

